

גלריית הסדנה לאמנות, יבנה
קטעי עיתונות
1984-1988

רחוק מהעיר

בילו בליך, מפורשי גלריה אחד העם 90, פתח אתמול תערוכה ביבנה. זה תואם את התיאוריות שלו על מעורבות חברתית. חוץ מזה אף עבודה שלו אינה מוצגת בכיכר העיר, אף עבודה שלו גם לא נמכרה. כשהוא גומר להציג הוא מצלם, לוקח מידות ומפרק. הנצח יכול לחכות

בילו בליך: עיריפים חמישים איש מיבנה

גלריה אחד העם 90 תיסגר כנראה בסוף מרדכי. מירשתם של עמי שטיינר ובילו בליך לא מורה שום בעיה. לבליך (35) אין אמילו מילים רעות להגיד על מה שקרה שם: "אין בי מידות. האנשים שנשארו בגלריה מרגישים כאילו הם במירוז, אלא שלא כוד לאן רצים. כולם רוצים למויאק. אף אחד לא כודק מה קורה שם, אם כדאי לרוץ. הגלריה הייתה בעיני נסיון טוב. יכול אמילו להיות שחלק מהטענות שהם העלו היו צודקות. לכל אחד יש הנשמה שלו, אבל המצב כרגע הוא שארה בוקובין נשאר לבד, ולכן המקום ייסגר. הם לא הצליחו להרים את המסך, הם הצליחו להרוס אותו." אחד העם צמחה מתוך צורך. אני מאמין שאם יהיה שוב צורך תקום

שני ילדים. לא אכפת לו שלא לוקחים אותו למרדכי. בעיניו אין הבדל בין "סקרין המרדכי" לסקרין שגובה ממנו ארבעה. עם שניהם הוא יחסר כשיצטרך. עם שניהם הוא לא בקשר. אף עבודה שלו אינה מוצגת בכיכר העיר, אף עבודה שלו גם לא נמכרה. כשהוא גומר להציג עבודה הוא מצלם אותה, לוקח מידות ומפרק. חלקים מסוימים נשמרים, אחרים מתפוררים או

אני לא אוהב את האמן הייחודי, המתנשא, שאינו חלק מהחברה. מצדי שכל אחד יהיה אמן. אני לא מאמין בסגנון שהיה מקובל על זריצקי, למשל, פעם שלח מישהו לסטודיו שילך ויצויר מופשט. כי, לטעמו, הציור שלו לא היה נכון. זה נראה לי מתאים למאה התשע-עשרה

נורקים. אין לו צורך בנצח. "העבודות שלי ארעיות, בניגוד למשל, לעבודות של יחיאל שמי. זה נראה לי מתאים למה שקרה כאן. אנשים אוהבים כאן אני מאמין בארכיטקטורה שמושפעת ממה שקורה. מחוסר פירמידות, מונומנטים, סגירת מרפסות ותוספות לדירה הם הארכיטקטורה הישראלית. ארכיטקטים לא לוקחים את זה בחשבון ואחר כך מתרגמים ממה שעשו להם. גם העבודות שלי נראות כמו משהו שכל הזמן נוספים לו אלמנטים."

אחת לא רוצה לטמורד. אני לא מאמין שאפשר להתפרנס כאן מאמנות. האמנות שלי היא לא אמנות מוכרת. היא לא יוצרת תחושה של לקנות מבחינתי יש בזה יתרון. בא האמנות יכולה להיות מאד עצמאית ולהשאיר בניה על רעיונות.

בילי בליך

מקובל גם להקדיש חשומת לב לצד הזה. זה לא כמו בטכניון שעובדים על טכנאות. כשחוזרת לארץ הלכתי לעבוד במשרד. סדר מאוד הבנתי שאני לא שייך. הארכיטקט בארץ הוא ארכיטקט של. אולי זה בגלל שהקבלן הגדול כאן זה הממשלה. עובדים על מוסר כפול. סולל בונה בונים כגדה גם אם זה לא מסתדר עם העקרונות שלהם. הם בונים את זה באוהה קלילות כמו שהם בונים שכונה חדשה או בית ספר. נתקלתי באנשים שמהכניסה בית חרבות לעיר רחוקה כמעט כלי להיות שם. בעת כלי להתחשב ברוגנות התושבים, בארץ לא נוהג לשאול את האזרח לרצונו על הסיבה. כשהעניין לעירייה עם החברה משיקן שיצו לשייץ למה החליטו להפוך את הגינה שלהם לגוש כעניין. היתה שם תרופה כללית שהעובדה שיש להם מה להצויר מוצאים אותה מסמן ומאה אף דולר וברור להם שהתושבים ישמחו."

את הארכיטקטורה הוא ציב לטובת פיסול. שלושה ימים כשבזב הוא מבלה בסטודיו שלו בדרום ת"א. בשאר הזמן ובמכללה הטכנולוגית בחולון. כמי שגדל עד גיל ארבע-עשרה כילד חוץ בקובץ ופיתח לעצמו מצפון סוציאליסטי הוא הוציא לסגור את הפער בין האמן והקהל: "אני לא אוהב את האמן הייחודי, המתנשא, שאינו חלק מהחברה. מצדי שכל אחד יהיה אמן. אני לא מאמין בסגנון שהיה מקובל על זריצקי, למשל, אני, אנהגו. פעם שלח מישהו לסטודיו שילך ויצויר מופשט. כי, לטעמו של זריצקי, הציור שלו לא היה נכון. זה נראה לי מתאים למאה התשע-עשרה."

עשרה. תנה אותי לדוגמה, הוא לא מעניין. או מה? לכן גם לא מפרוע לו להציג תערוכה ייחד רחוק מהעיר. "אני לא מאמין במרכזים סטאטיים. חשוב אמנם שיבוא קהל אבל חמישים איש מיבנה שאינם באים כמעט יומימי עם אמנות, עדיפים לי מבחינת פידבק מקהל תל-אביבי שגם מכיר את הרכיבים. הגלריה ביבנה התרחבה, אם התערוכות שם יהיו חשובות יגיעו לכסוף אנשים מת"א ויתפתח מרכז." נד ברזוב גאולה. קוסת קרקע. אשה,

אזרח מתוך כוונה למעורבות חברתית. עוסקים שם בהקניית ערכים בסיסיים כאמנות לתלמידי כתי הספר היסודיים. בליך מקווה שהצליח לפתח אצל התלמידים שלו "מעפון סוביחתי". הוא ארגן פגישה בינם ובין מהנדס העיר יבנה. המהנדס הופתע. הוא לא רגיל לתת הסברים לאזרחים הפשוטים. אצל בליך זה מסתדר עם התאוריה שלו על ארכיטקטורה. "מה שעניין אותי יותר בלימודים, היה הצד התאורטי. בפרט

גלריה חדשה, יקרה מה שטכני שיקרה. אני מאוד אוהבת את החלל שהיה שם, אבל אין לי בעיה. אם ארגיש צורך חזק להציג, אני יכול גם להציג בסטודיו שלי בדרום ת"א. החלל הוא לא בעיה. השכלתו הפורמלית של בליך כוללת תואר ראשון באמנות ותואר ארכיטקט. אחמול נפתחה תערוכת יחיד שלו בגלריית הסנה לאמנות ביבנה. הסנה פועלת שם זה שש שנים במימון המרצה המקומית. האמנים הקימו

בילי בליך

לחנך לאמנות בעיירת פיתוח

תושבי כיננה, ובעיקר ילדיה, פעילים בהמוניהם בסדנה לאמנות המקומית. כעת מוצגת בגלריית הסדנה תערוכה מעבודות משה גרשוני

מאת אורה חייקין

על קר הדר הציון בסדנה לאמנות כיננה מוצגות בימים אלה עבודות על נייר בצבע שחור ובהן מגיני רד, סחורנים וקיס מתפתלים כלחבות אש. אלה אינם ציורים בעקבות נושא שניתן על ידי המורה לציור, אלא ציורי ילדים המגיבים על תערוכתו של משה גרשוני, המוצגת עכשיו בגלריית הסדנה.

בסדנה לאמנות כיננה, שבה חדרים גדולים לציור, חדר לעבודה בקרמיקה ועם תנור שריפה וחדר לאמייל, לא רק לומדים ילדים ומבוגרים אך לציור, לכיור, לצורך הפיסל, אלא יוצרים יחד עם אמנים פעילים בתחומים אלה. הדיס את היצירה האמנותית יום יום. הסדנה הוקמה על ידי קבוצת אמנים שהיו אז סטודנטים ב"בצלאל", ביולי התקופה המושגית של "בצלאל", עם ההתמקדות בתחליקים, בפרוייקטים ובמעורבות חברתית ופוליטית של האמנים. כשפירסם מאיר שטרית, ראש המועצה המקומית כיננה, מודעה בעיתון על כוונתו להקים סדנה לאמנות כיננה, פנה אליו רד וקשטיין, או סטודנט ב"בצלאל", והציע לו את הקומה שהיה בונים בסדנה יחד עם ילדיהם. משימה זו, סטודנטים לאמנות ב"בצלאל", היו זון גלתי מוכר כיננה ראו, אך למרות זאת מסר לידם ראש המועצה את בניין הסדנה ונתן להם די חופשית להתחיל בפעולה. רד וקשטיין, שעבר קודם לכן עם עבריינים, פנה כאן לכיוון של חינוך לאמנות באוכלוסייה של עיירת פיתוח ושקטנות מוקפה, רב שמשך גם את חברי הקבוצה האחרים, ביניהם גלתי עפריין (שכתב את התסריט למסר הסלחנייה "לחם"), ראובן זהבי, אפרת פלוצקי ועוד. המעשה בוח בשכונת מוצקה בדרך של חינוך לאמנות תאמה אמנות את רוח "בצלאל" של אותם ימים, אך היא הושגה משימה קלה מה גם שאנשי הקבוצה היו חסרי כל נסיון בחינוך ונמנעו עם ילדים. תחילה, צריכים היו ללכת לבתי הספר ולירכב על לב המנהלים כי ישלחו בנות לשיעורים בסדנה, במקום שיעורי הציור הנתינים בבתי הספר, כשהתמיכה הראשונית עליה שמרו בשנים הראשונות, והת אנטיאליטיסטית, כלומר, שהשיעורים ינתנו במגרות

"עד הרגע האחרון", עבודה של גרשוני מ-1985.

עברו עם הילדים בסדנה תהליך דומה לזה שעברה האמנות בעולם ובישראל. בתחילה, בשנות השבעים - שנות האמנות המושגית והפניית העורף לציור המסורתי - היתה הפעילות משולבת בפרוייקטים כוללים עם כתיבה, מחאות ותקשורת. כל כיתה הקימה פרויקט משולב כשהנושאים היו בעלי אופי חברתי ופוליטי. גם החומרים איתם יצרו היו חומרים מזדמנים והחומרים עניים כמו שאריות, שהיו אוספים ברכב הנועצה ממפעלים באזור. בתחילת שנות השמונים, כשהבעים, המכחולים והיד הרושמת חורים, לאמנות, עובדים גם הילדים כיננה, עם המורים, לציור המסורתי בצבקים על נייר או על בר, ועמם לחומרים מסורתיים יותר. כך שהילדים חיים את ההתפתחויות בעולם האמנות שבתוך, דרך האמנים העובדים אתם, המעניקים להם באופן בלתי אמצעי את הקשר לחומר ולתהליך היצירה. אין זו המורה לציור הרחוקה במקרים רבים מכל המבחשות והשתנות בעולם האמנות, אלא אמנים העובדים חלק מן היום בסטודיו, וחלקו עם הילדים בסדנה.

זהו הקשר שניח את הסיבה מיום הקמתה, אומר כי היא התנהלה כפי שכיוונו האמנים, אך תוך כדי קשרים מתמידים עם תרשויות המקומיות, שביוזמתן ובמימוןן היא מתקיימת, ותוך הסברה המקדימה של הגעשה בסדנה.

האמנים המלמדים בסדנה התחלפו מדי פעם, כשבבער לימור בה דרודה דומיני, דוד ריב, ביילו בליר ואחרים, והיום נמצאים בין שמות המורים נעמי שניידר, מיכל גולדמן, קוסר עד, תניה אנגלשטיין (מנהלת הסדנה, המלמדת קרמיקה) ועוד.

אם בשנים הראשונות הקפידו בסדנה על נגימה של כיתות בוקר לבתי ספר בלבד, הרי שתקופת הצמצומים וקיצוץ התקציבים דחפה את אנשי הסדנה לפתוח חוגים אחר הצהריים ובערב, מה שבניא לסדנה קהל חדש מן האוכלוסייה המבוססת יותר של כיננה בשכונות החדשות וב"בנה ביתך". גם פתיחת הגלריה כבאלם הכניסה היא חלק מההתפתחות שעבר הסדנה לארוונה, והנגמה הינה לחנך את התלמידים להתבונן ולכבד יצירות אמנות, התלויות

בית הספר לכיתה כולה, ולא כחוגי ערב לילדים מוכשרים או בעלי אמצעים. הילדים שהגיעו לסדנה, עסקו בציור, קרמיקה, עבודה באמייל, וצורפות כשהסטודנטים מ"בצלאל" עובדים אתם ומפגשים אותם עם חומרים בלתי מוכרים ועם דרכי ביטוי חדשות. הילדים עצמם הפיצו את הבשורה כיננה כשכל שנה במקשות כיתות חדשות להצטרף להסדר עם הסדנה. ההיענות היתה מחוגים שונים, אפילו מהחוגים הרתיים.

הסטודנטים מ"בצלאל" שהפכו להיות אמנים פעילים,

יאקיש ופופצ'ה

יאקיש הושפיש הוא כחור עני ומי כוער, בוער מתשוקה ומחפש אשה. פופצ'ה חרופצ'ה היא בחורה עניה ומכוערת, בוערת מתשוקה ומחפשת גבר. בעזרתו של השרדן ליבך נישאים השניים, אך בגלל כיעורה של פופצ'ה לא עולה בידי יאקיש לקיים בה מעשה גבר בווגתו, גם כשהיא מכסה את פניה בסדין: "מה יוצא לי מזה? אני זוכר איך את נראית", הוא אומר. "אצלי למטה נופל ואין תקומה". לא עזרת הווגה פורצדס, שימיה הטובים מאחוריה וגם לא הנסיכה היפהפיה ציציניום, שאליהן מביאים בני המשפחה את הווג האומלל. כשהכל לקראת יאוש, קורה הנס באקראי, מתוך שינה. "פר ליצה", כך מכנה הכלה המשתוקקת את האיבר הסרבן, ועל שמו אפשר היה לקרוא ל"יאקיש ופופצ'ה", מחוזה החדש של חנוך ליון: "הפר ליציארה" או, "בחיפוש אחר הויקפה האבודה". השחקן יוסף כרמון אינו מסכים: "זה בכלל לא מחזה על זיקפה, אלא על געגועים לאהבה". "אל המצבים הלא־רגילים שאליהן נקלעות הדמויות משתרכבות כל הכמיהות הנפשיות העמוקות ביותר שלנו - אל הילדות והחום, אל איזשהו דבר הולך ונעלם", אומר כרמון, שצבר יותר שעות ליון מכל שחקן אחר - אביה של פופצ'ה בהצגה. "הויקפה אינה מטרה אלא אמצעי, אמנם קיצוני, אבל אינך יכול לאמר את כל הדברים הנאמרים במחזה, דברי הנפש, אם אין לך מאיץ חזק. אנחנו לא יכולים לעמוד על הבימה ולהיות משוררים - אנחנו צריכים להיות קודם כל בני אדם, כדי שההצגה תהיה אמינה. סיי פור העלילה צריך להיות פשטני ואפילו בוטה, כדי שנוכל לאמר את הדברים היפים והליריים ביותר בלי להכריח את הקהל", הוא אומר. כרמון רואה במחזה החדש שילוב של המחזות האינטימיים של ליון, כמו "יעקובי וליידנטאל" או "חפץ", עם תיאטרון גדול מהבחינה החזיתית. עוד חידוש, לדבריו, הוא בחי

נות ומשיכות הצבע האוטומטיות. גרשוני מרבה לעסוק ב"איפה נפי גשים חומרי החיים והאמנות" כרבי ריו. אם בתקופה המושגית שלו, בשנות ה-70, עשה שימוש בחמאה מומסת או בחומרים מחצר ביתו, הרי שמסוף שנות ה-70 ובעיקר בשנות ה-80 - שבהן חלה תפנית בעבודתו שהפכה להיות מאוד אקספרסיוניסטית - מופיע ביצירותיו מוטיב הרם. כ-1980 עשה במוזיאון תל-אביב את הפרויקט "רדם לבי", שהמוטו שלו היה פסוק בגרמנית, לקוח מקנטאטה של באך: "הארגמן שלי הוא הדם היקר ביותר שלי". עם השימוש שעושה האמן בצבעי זכוכית נראה הדם בצירוף יותר אמיתי מרם. גם כתמים דמויי שתן או ורע מופיעים בעבודות משנות השמונים, וכן עצים - עקורים או גדועים, פסוקים מתהילים ומן הברית החדשה והכי תובת: "שלום חייל", המרבה להת-נוסט. בזמן האחרון מצאתי את עצמי שוב עושה שניים-שלושה דברים הקשורים בחיילים, חשבתי שזה כבר נגמר", הוא אומר. "הכתובות שאני כותב, זה לא בא לי מראש, זה בא לי בזמן הצירוף, בדיוק כמו שבא כתם. אני נותן לדברים לצאת. אני מאמין לאינטימיות טואיציה יותר מאשר להשיבה המי-לולית. תמיד אפשר לפסול אחר כך", אומר גרשוני. צורה זאת של עבודה נותנת ביטוי לחוויות רבות שחווה האמן בימי ילדותו. לולא למד בבית-ספר דתי, לא יכול היה לכתוב מהזיכרון פסוקי תפילה. ליד ציור, בסדרה שהמוטיב שלה הוא רקפות, נזכר גרשוני כיצד עלה מרטיב זה. "זה היה לפני שנתיים שלוש, בתקופה שחוויתי את ילדותי במלחמת העצמאות. כשאני מומום באופן טבעי שירים, זה תמיד מתקופת מלחמת העצמאות ואז מצאתי את עצמי שר, 'יום איבך יבוא ורקפות תפרחנה', אתה זוכר? מבאבאל ואד. זה היה גם מוטו בשבילי, בשביל העבודה שלי: 'יום איבך יבוא ורקפות תפרחנה/אודם כלנית בהר ובמורד. זה אשר ילך בדרך שהלכנו אל ישכח אותנו, אותנו, באבאלואד'". גלדיה הסדנה לאמנות, יבנה, מיום שני 17.2

ותערוכות וספרים ובתי-ספר? מדבר היה לנו" תקופה ארוכה לא העזה לכתוב במסמכים: "ציירת". כתבה: "פקידה". כשנסעה לצרפת, ב-1950, כתבה בטפסים כי מקצועה מטפלת. "לא העזתי לכתוב צייר - כזה כבוד היה לי לצייר". התערוכה, בגלריה "מימד קטן", תמנה 15-20 ציורים בפורמאט קטן שהיא ציירה בין השנים 1978-1985, רובם מונוכרומיים. חלק מהציורים מאופיינים עליידי גוש מאסיווי במרכזם, היוצר מתח פנימי וחלקם "יותר פתוחים", כהגדרתה. "תמיד מתעורר בי צורך פתאומי לצייר ציורים בפורמאט קטן. על עבודה קטנה עובדים אחרת מאשר על גדולה, למרות שכאשר אתה מסתכל על עבודה, אתה לא צריך לראות את הגודל שלה. אלה שירים של ארבע שורות ואני מקווה שהם קולעים ונכונים". גלריה "מימד קטן", לב דיזנגוף, מיום שני 14.2

משה גרשוני - הישנויות

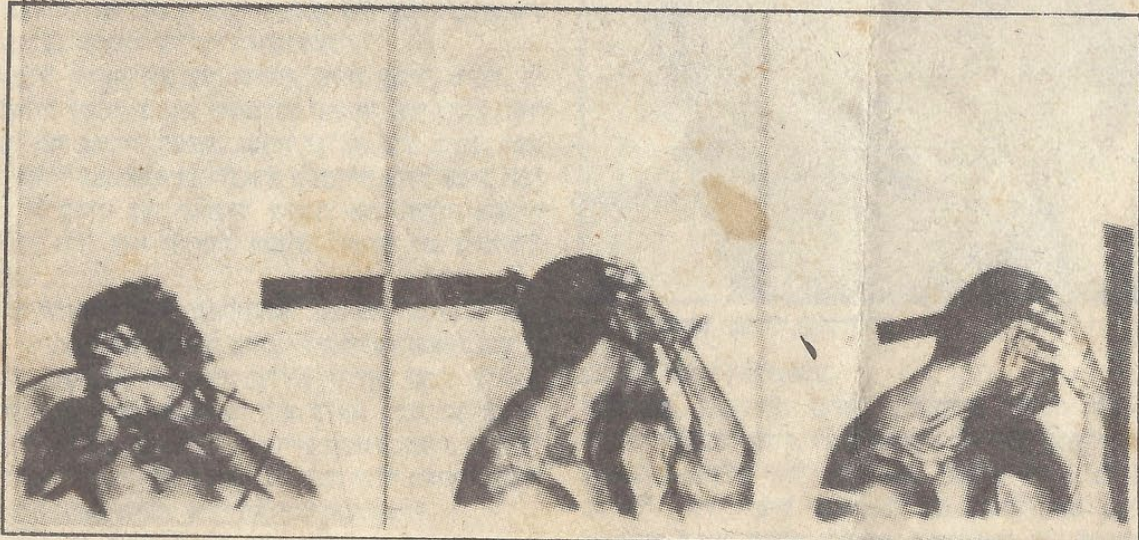
הסטודיו של משה גרשוני נמצא מתחת לפני הארמה, לא הרחק מסבירו של העולם, הוא רחוב שינקין, אולם רחבי-ידיים, שאורו העמום נאחו בלבני הכתלים נטולי הטיה ובעשרות ציורים החובקים את חלל המקום. הם מקיפים את הבא למקום במין אנרגיה לוחצת, השול-חת אותו לבורות עמוקים של כאב שכות. במרכז, על הרצפה, סדורים עשרות חומרי ציור בסדר צבאי ולידם מצוירת מסגרת צבעונית דקה. "כאן אני מצייר, על ארבע, כדי שהצבע לא ייגר על הנייר", מסביר האמן. במאי התקיים תערוכה של עבודותיו במוזיאון ישראל ובשבוע הבא - בגלריית הסדנה לאמנות ביבנה. "אמנם אני עסוק לקראת התערוכה במוזיאון, אבל כשעמי שטייניץ הציע לי, חשבתי שזה לא נכון לדחות אותו", הוא אומר. יום התערוכה, עמי שטייניץ מהגלריה ביבנה, מבקש לנסות ולהארות בה מוטיווים החוזרים בשפה הציורית שיצר גרשוני: הצבע האדום, הכתם הצנטריפוגאלי, השיר"בוט שלום חייל", הצורות המשונ-

משה גרשוני, חייל טוב, 1981

הרעיון גדול על הגלריה

דימוי והבעה. גלריית הסדנה לאמנות, יבנה. עד 23 בדצמבר

איתמר נוימן, 1981, פחם על נייר 210x100 ס"מ

ומניסיונות שונים עם טכניקות ועימותים עם תולדות האמנות. למרות התאמתם לתוויות הרווחות של ציור שנות ה-80, משרדים הארבעה אמינות ואותנטיות.

הבעיה עם התערוכה היא כנראה בעיה רחבה יותר של תערוכות-נושא, הנראות לעתים כמו אילוסטרציה בלבד לרעיון. במקרה זה, החלל הקטן מדגיש זאת. ממדי התמונות אפשרו רק תלייה מינימלית של שתי עבודות לכל אמן, ורובן הן עבודות ישנות שכבר הוצגו בעבר בהזדמנויות שונות. מי שמכיר, יכול אם כך, להסתפק ולדמיין אותן בבית, כשהן תלויות יחד, להתפעל מהרפדת היפה והעניינית, כתמיד, של גלריית הסדנה, ולחשוב שלו הגלריה הייתה בגורדון בוודאי היה רץ לשם. אבל הגלריה ביבנה. גלריה איכותית ורצינית הראויה בהחלט לעיבוד, אבל ייתכן שעליה להתמקד בתערוכות יחיד.

ככל תערוכת-נושא, גם זו הופכת בהכרח לדיד-קטית, ולכן היא מצוינת למי שאינו מכיר. בשבילו – זו הזדמנות לראות מבחר מצומצם, אך מייצג, של ארבעה אמנים, נציגים אופייניים של הציור העכשווי.

תערוכה של רעיון ושל אוצר. ומכיוון ששני אלה טובים ומבטיחים, מסקרן לנסוע עד יבנה, לגלריה של הסדנה לאמנות. אבל שם נכונה אכזבה. ייתכן שהרעיון גדול על הגלריה הקטנה. בדיעבד, אפשר היה להישאר בבית, לקרוא את הדברים שכתב עמי שטייניץ על דף קטלוג התערוכה, לראות את הרפרודוקציות בשחור-לבן שמודפסות עליו, ולהנהן בראש בהסכמה. יופי של רעיון.

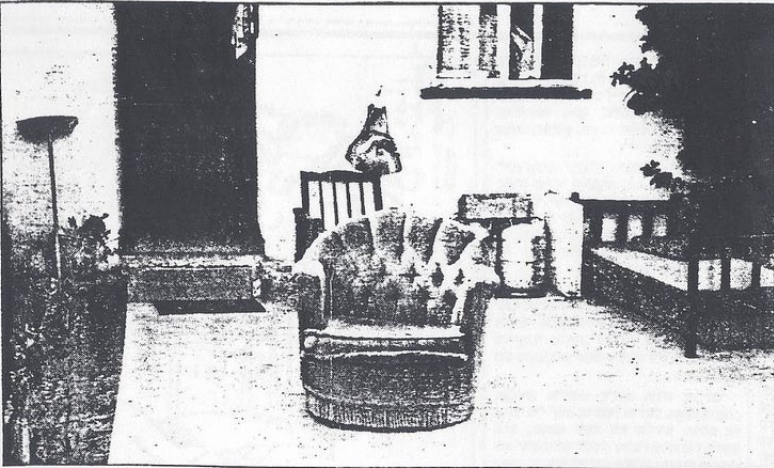
הרעיון הוא לחבר יחד ארבעה אמנים – איתמר אוהיון, יעקב מישורי, איתמר נוימן ומאיר פיצחדזה – תחת קורת גג אחת של אמנים טיפוסיים לשנות ה-80. המשותף לארבעה, כותב שטייניץ, הוא השימוש שלהם בציור ככלי ביטוי והבעה, תוך שימוש בדימוי, בצבע, במכחול ובכד גדול. ארבעתם, הוא מדגיש, צמחו מחוץ למערכת הממסדית של החינוך האמנותי בארץ.

אכן מרתק להציג את הארבעה ביחד. אמנים אינדיבידואלים, שהתפתחו כל אחד בדרך ייחודית ושונה, והגיעו איש-איש מהכיוון שלו לעיסוק חושני פני כדמות האנושית ובדיקון עצמי. ארבעה ציירים גברים, שלא מפתחים מחשיפה אישית, מצויר ציור,

יבנה במסגרת

תלמידי שנה ג' במחלקה לצילום של בצלאל התנסו בשנה האחרונה ב"התמודדות עם סביבה בלתי מוכרת". תרגום: הם עסקו בפריקט מתמשך של צילום בעיר יבנה, ארבעה עשר מבטים שונים על העיר יוצגו בתערוכה מן השבוע הבא

טלי תמיר

משיכה למקומות נטושים. צילום של גילי גורן

במסגרת מצאה את עצמה במהלך הפרויקט נמצב שונה מזה שתראה לעצמה בחילתה. "הגעתי ליבנה מקטע של אגף ההכנה באה לצלם. מהר מאוד הרגשתי שהייתי צריכה לחלק מהמספרה, והם התחילו להתעניין בי, לא פחות משאני התענייני בהם. כנסתי של דבר לא היה ברור מי הוקף, אני או הם. מי בתוך את מ".

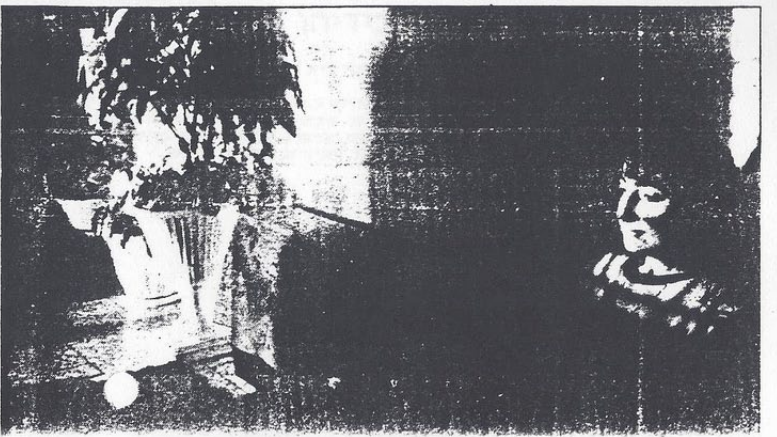
מן הבחינה התוצרית הניב פרויקט יבנה של סרטי שלושים סרטים. כאלף צילומים, ממוכס בורה לתערוכה שמונה כלבו, כולם כאלה המתמקדים בבני הבית וכיחס לתפוצים שמכינים סרטי "היחס שלהם לתפוצים מאור פטישיסטי. החלק הקדמי של הבית מאור ממוכס ומלא תמונות לב, והחורים האחרים ממוכס וריקים. ברחובות לא נתנו לי להכנס לתוכם. ה' ארץ, ששבו רק בסוף. יותר מאוחר, הבניט אתי גם למקומות הפתח מטופשים".

סרטי צילמה רק בשעות אחר הצהריים, כש האור מציד את הבית ומפניק לו תחושה ציורית. במהלך התקדבות שלה אל המשפחה התחילה בצילומים שירים ומחירים המסיבה בצילומים ממוכס. "זה צילום כמו מוסר ערבי", הניחה טופיה סאקיבי, בת ה-16, שהייתה ממוכס כמו רומנטית. "כדימתי עז הפרטים הכי קננים של מה ללבש, אך להחזיק איפה לנחיה את הריים. היה חשוב לי מאוד להקצין את הדברים ולהדגיש את התופים ותפארותיה של החדר הנגיש בחדר. בצילומים שלי, הרבה בגלל האור, הכל קיבל רחשה למעלה, כאילו זה לא משה".

סרטי לא מרגישה כנושאת דגל חברתי כפר ויקט והיא "אני לי שום מניסס. זה חלק מצילום אישי. אולי העובדה שגדלתי ביפו הקלה עלי ליצור קשר טבעי עם אנשים ביבנה. היה לי קל, כי לא "בעיות קומפוזיציה". בכישרון אחרות. "איתה סרטי את אביה לשימפת שאקאבי. "כיד פתחו שלוח, נוצרו שר לבני.

ומיקוד רשמים. התוצאה מורכבת מארבעה עשר מבטים שונים על יבנה. "כשהגעתי לשם בפעם הראשונה, אופרת גילי גורן (24), שמעתי כל כך הרבה על אינטר אביה ובעיות של פערי ערות ודורות, שחשתי שהצילומים חייבים לרבר על הנושא הזה. תר כנתי לצלם את שני חלקי העיר, כדי לאפיין את סוגי התושבים השונים. כשיצאתי לצלם, שחזתי מהר מאוד מהאינטראקציה ולא הגעתי בכלל ליבנה החדשה. מוכרים שכן הגיעו לשם שמעתי, שדווקא תושבי הוותיקות לא התלוצצו מדעין והתניחו לניסיון לצלם אותם כאל סוג

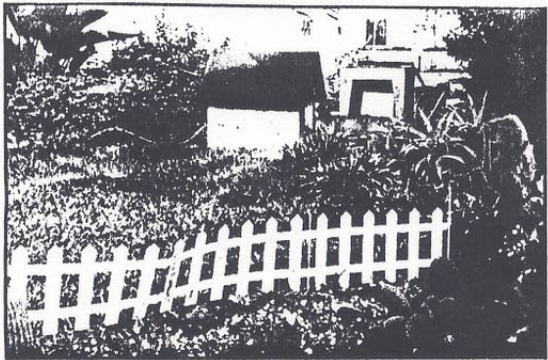
בשלב הראשון של הפרויקט ערך גלוסמן לסטודנטים שלו סרטים מורכבים בטקסט והפי גיש אותם עם מספר פונקציונרים וטקסטים מר מיים, סיפיקו אינפורמציה על תולדות המי טום הרבה האוכלוסיות ובעיות התמכר העירוני. לשם אהאינטראקציה התקשה ירצאה מיוחדת מפי ממוכס וממוכס אינפורמטיביים הללו שולחו אחרי המפגשים האינפורמטיביים הללו שולחו הסטודנטים להסתובב כשהם כמשיך שלוש ימי רשום ולצבור רשמים וצילומים. בשלב הבא ותבקשו לנסח את רשומיהם בכתב, ובתוך הכי תוב למקט את כיוון העבודה שלהם בהמשך. בתולדות אפילי החל שלב היסוס העריכה, שהמתיים במפגש בן שש שעות של כל הקבוצה עם גלוסמן. במפגש החלו לדבר על הצגת תערוכה - תהליך קשה של יותר, ממוכס

המשך מתעמד הקודם שמיציתי את הנושא". לסטודנטים אחרים היה קשה יותר ליצור קשר אישי עם התושבים, ורובם צילמו ברחובות, בשוק או במקומות ריקים מאנשים. גלוסמן "זממרה העיקרית של הפרויקט הזה היא, לחשוף את הסטודנט בצלאל לסביבה שהוא לא מכיר. כל התייחסות כותרתית בנושא צילום מעורב, צילום חברתי, או צילום יעודי תישאר בתוכם והגדרות הקטלוגיות, שמשטחות את מה שאפשר לעשות מתוך התייחסות ישירה לחיים".

תשעים אחוז מעבודות הצילום התעשות בבצלאל, טוען גלוסמן, נובעות מעיסוק בתולדות האמנות או בעולם האישי הפרטי של הסטודנטים. גלוסמן שאף להרחיב את התום הגיד ריים של התלמידים ולאפשר להם התנסויות מסוג אחר. מבחינתו, תפס כאן שתי ציפויים במכה אחת: הסטודנטים הרחיבו פרויקט לא שגרת, וחושבי יבנה יבואו לראות את עצמם מצולמים תלויים על קירות סרנת האמנות. גלוסמן מכיר גם את הטענות האפשריות על גישה פטרנליסטית, כזו המערבת את התושבים בזימרות של הבאים מן החוץ, מבלי שראשונים יהיו עניין אמיתי או תועלת מן העשה. "הסדנה ביבנה משמשת כקסליזטור לא כפרובר קאטור", הוא מסביר. "בעיני זה תהליך שמעורר אנשים למודעות אסתטית, ואם זה יעודר תגר בות כלשהו, זה יכול להיות רק לטובה".

סלע סלע - מתוק מוסע יבנה - יבנה סלע

מיכל טירקיס

עדי גלעד

סלע

זה יבנה '89

סטודנטים מבצלאל נפרדו מעצמם, מעולם האמנות והתחברו אל העיר יבנה כאל סוג של תחיה ישראלית • יבנה, מקום טוב, נושא טוב, משל טוב • בשבוע יום העצמאות תוצג תערוכת עבודותיהם בגלריית הסדנה לאמנות ביבנה

בפרייקס הם הצליחו לגעת בדברים מאוד בסיסיים ואמיתיים. הם ביקרו במקום, התוודעו אל האנשים, אל הנוף והארכיטקטורה. כל תלמיד התמקד בחתום סטר. יום. היו שחקרו במצלמתם את האפקט התבתי והיו שנטו אחר סגנונות הבנייה השונים ביבנה. הווילות הן רק חלק מהעיר. העבודות של התלמידים חושפות את הניגודים המתקיימים בחוך העיר. בין הישן החדש למשל. דרך חומרי הגלג שהמקום מספק אפשר לגלות אין יבנה היתה רוצה להיות אות ואין היא נראית כאמת.

מיכל טירקיס

החל בשבוע יום העצמאות ולמשך חודש (6.5.89-3.6.89) יציגו תלמידי שנה ג' מהחלקה לצילום של בצלאל תערוכה המקדשת סולה ליבנה. אנשים, בתים, נופים. העבודות יוצגו בגלריית הסדנה לאמנות ביבנה. יבנה, מקום טוב, נושא טוב, משל טוב. עיר בצמ"י יישוב בהתפתחות. לא גדול מדי, לא קטן מדי. נושא המספק גיויורים תמימי אנשיים, חברתיים, פוליטיים, ויזואליים, פואטיים. יש את יבנה הישנה, שרידים של כפר ערבי, שרידים של עייר רת הפיתוח ואיזור הווילות. פרויקט הצילום של יבנה מתגלה אינטנסיבית מתחילת השנה בבצלאל, במסגרת שיפור של שוקה גלוטמן, גלוטמן, מורה וצלם פעיל בכלל המובנים ובכלל התחומים. כאחורנה פירסם ספר בשם "אלבום ישראלי" (הוצ' קמרה אובסקורה). ספר יפה. אישי. ההוויה הישראית לית בחמנות ובקסטם, שאינו מאייר אותן, פשוט מתלווה אליהן. כמנהל הסדנה לאמנות ביבנה וכאחת הדמויות המרכזיות שם, הקשר של גלוטמן לפרוייקט ברור.

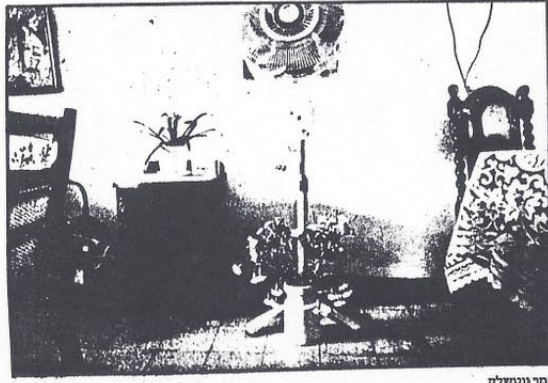
עדי גלעד, אחד המשתתפים בתערוכה: "המפגש עם יבנה חייב בראש ובראשונה התמודדות עם אותן ציפיות דעות איתן הגענו. לאט לאט נושפה המורכבות של המקום - הרקע ההיסטורי, המסען החברתי-פוליטי והניגודים האורבניים. אותן ציפיות מראש, הישתנו מול מציאות מרתקת ודינמית, ואותן עמידה מול דברים כל-יך לא צפויים היוו שהגיעה את העבודה. אולי היציאה מבצלאל וירושלים היא שהגבירה את הרגישות מסכרי, או שהיה זה הייחוד של המקום עצמו. מכל מקום, אין כאן יומרה להציג את מה שקיים, גם לא לצאת בהכרזה חד-משמעית, אלא לתת ביטוי לאותם דברים שמשכו את העין".

נעמי אביב

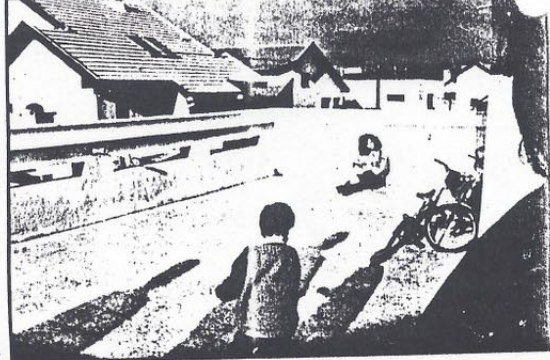
גלוטמן: "מה שעניין אותי בפרייקס הזה, זה להוציא את הסטודנטים מהאקדמיה, לגרות אותם לעשות מהו שקשור בחיים, לצאת קצת מהנשאים הרגילים. מה שמפטיק אותם בדרך כלל קשור לתחום האישי או לתולדות האמנות. מאד מנותק מהמציבה פה.

מוטי בצלאל

חמי ונטשלק

אסנת שלו

מצלמים ביבנה

תערוכת צילומים של סטודנטים מ"בצלאל" בגלריה של הסדנה לאמנות מה'פ למאי. יהושע גלוטמן, מנחה: "התערוכה מאפשרת לחושבי יבנה לנסות לראות מחדש את עצמם ואת סביבתם"

מצילה וניצולה,
יהודית מוציארי ומימי
דוברוביץ, שתיהן
באשדוד

חושבים מהאזור
לניחוחי השתלה.
ביסוח השתלות לכל
חושבי יבנה

משפחת ארביב, 4
ילדים בבית הסוהר.
הבן יוסי נרצח לכי
שחים עשרה שנה

תצלום: רונה סלע